

Sammanfattning av fördelningen Skapande förskola våren 2018

Kulturrådet fördelar cirka 10 miljoner kronor för Skapande förskola-insatser till 75 huvudmän. Insatserna ska rikta sig till förskolans 4–5-åringar och knyta an till exempelvis förskolans teman eller språkutvecklande arbete. Förskolor i områden där tillgången till kultur bedöms vara låg har prioriterats.

Intresset för Skapande förskola

Höstens ansökningsomgång för Skapande förskola är den första öppna ansökan som gett huvudmän för kommunala och fristående förskolor möjlighet att ansöka om sammanlagt ca 10 miljoner kronor. 106 ansökningar kom in varav 14 från fristående förskolor. Ansökningar kom från alla regioner förutom Gotland. Den ansökta summan uppgår till cirka 20 miljoner kronor.

De populäraste insatserna rör dans med barnen, som närmare 60 procent av huvudmännen valt. Därefter kommer musik, bildkonst, och teater/drama tillsammans med barnen.

Sammanlagt bifölls 75 ansökningar, som bedömdes bäst motsvara syftet med bidragsfördelningen (se nedan). 31 ansökningar avslogs. Denna satsning når ut till nästan 19 000 barn.

Prioriterade insatser

I Kulturrådets regleringsbrev för 2017 föreskrivs att *förskolor i områden där tillgången till kultur bedöms vara låg ska prioriteras vid beslut om bidrag*. Kulturrådet bedömde att viktiga variabler i tillgångsfrågan var utöver geografiskt avstånd, även socioekonomiska förutsättningar.

Insatserna ska rikta sig till förskolans 4–5-åringar och ta sin utgångspunkt i förskolans verksamhet och behov. Personalen och barnen ska vara delaktiga i planeringen av aktiviteterna. Vi har prioriterat ansökningar där det finns en tydlig projektplan med sammanhängande kulturinsatser och som knyter an till förskolans tematiska arbete exempelvis pågående språkfrämjande insatser.

Kulturrådets sammantagna bild av denna ansökningsomgång är att ett antal huvudmän inte uppfattat våra uttalade prioriteringar gällande område med låg tillgång till kultur, målgruppen 4–5 åringar och/eller sammanhängande kulturinsatser som knyter an till verksamhetens tematiska arbete. I dessa fall har ansökningarna lett till avslag.

Ett antal sökande som fått bifall har fått en beslutsnotering om att prioritera målgrupp, konstområden, aktiviteter och/eller ytterområden.

Organisationen kring bidraget är i startgroparna

Eftersom det är första gången som bidraget kan sökas i en öppen ansökningsomgång, så finns det ännu ingen genomgående tydlig struktur eller organisation kring bidraget bland de sökande. För kommunerna innebär det att det behöver finnas ett pågående förankringsarbete för reellt inflytande på förskolenivån upp till ett gemensamt ansvarstagande på tjänstemannanivå. Det innebär även att det behöver finnas en handlingsplan för konst- och kulturarbetet på förskolan med mål på kort och lång sikt och en god kännedom om kulturutbudet lokalt och regionalt. Fristående förskolor med ett mindre antal barn har sällan tillräckliga personalresurser för att ta fram en handlingsplan och planera för kulturinsatser.

I nästa ansökningsomgång för Skapande skola, kan förskolans och skolans huvudmän söka bidrag för såväl förskola som grundskola. Man kan då förvänta sig att förankringen och planeringen kan ha nått längre och att antalet ansökningar ökar markant.

Skapande förskolas kompletterande uppdrag

Skapande förskola ska vara ett komplement till förskolans ordinarie kulturuppdrag som det beskrivs i förskolans läroplan. Under 2016 gjordes på Kulturrådets uppdrag en kartläggning av befintlig kultur i förskolan. Kartläggningen visade på stora variationer i hur mycket professionell kultur förskolorna får ta del av.

En del kommuner har ambitiösa kulturgarantier som garanterar ett antal kulturupplevelser varje år, andra har inte det och kulturupplevelserna blir mera sporadiskt förekommande, särskilt om förskolan befinner sig i glesbygd och avstånden är stora. Biblioteket och de kulturaktiviteter som förekommer där är det vanligast förekommande kulturutbudet för förskolan. Kulturskolan är också en naturlig samarbetspart. Studien visar att den här typen av långsiktiga samarbeten ger goda förutsättningar för en professionell kultur som är relevant och anpassad efter förskolans behov och önskemål.

Ett regionalt kulturutbud även för förskolor

De regionala kulturinstitutionerna är en annan viktig samarbetspart för förskolorna, eftersom de erbjuder ett subventionerat kulturutbud för förskolebarn. Betydelsen av det regionala kulturutbudet är särskilt stor i glesbygd där det övriga utbudet är begränsat.

Vår förhoppning är att alla förskolor, såväl kommunala som förskolor i privat regi, framöver ska känna till att de kan få del av det regionala utbudet och ha goda kontakter med de konsulenter i regionen som arbetar med detta. De regionala insatserna kan sedan byggas på med långsiktiga insatser i den dagliga verksamheten, där Skapande skola-medel kan vara en möjlig finansiering.